

# TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.  
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.  
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la  
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la  
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.  
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori  
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr  
pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 19 Octobrie.

O sută de ani sunt ca o clipă în viața unui popor. O sută de ani sunt ca o clipă în viața unei biserici, și dispar mai cu seamă în viața unei biserici, care favorisată de situațiunea politică, nu cu noasce asupra, nu persecuțiuni, nu în cele din urmă lupta pentru existență.

Cu totul altcum stă lucrul în biserica noastră. Soartea ei a fost persecuțiune în toate timpurile. Mai cu seamă greu persecutată a fost ea în suta trecută, dela apostasia lui Atanasie începând până la venirea lui Iosif al doilea pe tronul Habsburgilor.

O ceață neagră, nori groși cuprind paginile istoriei noastre bisericesti în suta trecută.

Una o scim: am stat rău, și am suferit persecuțiuni crâncene.

Nu scim nimica mai deaproape despre felul prigonirilor, despre soiul suferințelor.

Am rămas turmă fără păstori, pradă năvălirilor de tot soiul, pradă politiceii Cabinetului, care țintea la catolisare pe toate căile și cu toate mijloacele.

Abia de vre-o câțiva ani am ajuns a ne vedea restaurată vechia noastră metropolie. În scurtul timp de 20 de ani nu am putut face multe. Organismul bisericeii noastre trebuie prefăcut în trup și sânge. Suntem sêraci, suntem puțini încă, cari putem lucra, ca poporul nostru să se folosească în direcțiunea sănătoasă de drepturile constituționale, cari i le garantează legea noastră bisericască.

Adânciți în această lucrare a noastră, nu e mirare, că încă n'am ajuns a căuta se vârsăm lumină în istoria noastră bisericască din veacul trecut.

Am fost datori se o constatăm aceasta pentru justificarea noastră pe deoparte, și ca mângăere pentru cei ce voesc să știe, că noi puțin am dat înainte.

După o rătăcire de 87 de ani prin negurile întunecului, ca prin minune ne-a cădut în mână manuscriptul, despre visitațiunea canonică a episcopului nostru Gedeon Nichitici, a cărui publicare o am terminat în numărul precedent al diarului nostru, și o am însoțit cu unele observări după primele impresiuni.

În numărul 52 al diarului nostru am spus cum ne-a cădut în mână acest document prețios pentru noi, și suntem convinși, că la timpul seu, când vom avea și istorici critici bisericesti, acest manuscript va fi de mare preț pentru a vârsa lumină asupra stării bisericeii noastre de acuma o sută de ani.

## FOIȚA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien.“

### Bucurescii toamna și eara.

O și în Bucuresci. — La piața. — Doamna Balașa și metropolia. — Asilul Elena — Museu și statuie. — Teatru, concerte și baluri. — Element german. — Imigrarea. — D.-ale rușilor și soldații ruși. — Trecut, present și viitoriu.

Aid se facem într'o și mai răcoroasă de toamnă o tură prin capitala pornită la o strașnică dezvoltare a țării, pentru ca nemolestați în sfârșit de năduful mulțimii, pentru a veri, să cercetăm cu de amăruntul cele de vădut! Imediat lângă centrul orașului se află „piața,” marele târg al Bucurescilor. A intra în ea este de un interes indoit, deoarece și ea, ca toate piețele orientale ne presentă un câmp valoros pentru studii etnografice, și deoarece se pot face asemănări îmbucurătoare aci cu târgurile murdare oveiesci din Iași, cu piața grecească colțuroasă din Galați și cu vieața de țeară pe piețele din Drăgășani și Craiova. Aci, — asta se vede la prima ochire, — totul e arangiat ca într'un oraș mare, totul e curat.

Convingerea noastră este, că asemenea documente se vor mai fi aflând rătăcite pe la familiile de preoți de prin suta trecută.

Și credem, că ele unul câte unul vor eși la iveală, mâni grigitoare le vor scutura de praf, și le vor conserva, ca apoi pus fie-care la locul seu, se avem o icoană fidelă a istoriei noastre bisericesti din veacul trecut.

Până acuma după cât scim noi acest document stă unic în felul seu. Archiva consistorială s'a devastat cu desăvârșire la anul 1848. Documentele ce au esistat, au fost date pradă focului, și dacă s'a mai mântuit câte ceva, aceasta s'a făcut ca prin minune.

Adăpost în contra prigonirilor au căutat biserica la credincioșii de sub poalele munților. E posibil, că la timpuri de nesigurantă se fie depus pre la bisericile de sub munți documentele mai de preț, ca ele să fie conservate.

Așa se poate explica și conservarea manuscriptului de care vorbim.

Este o datorie de consciință pentru noi să conservăm ceea ce ne-a rămas ca prin minune, se o aprețim cu căldură, și se îndemnăm pe oameni la conservarea cărților vechi, în cari nu odată aflăm notițe, cari vârsă lumină în întunecul din veacul trecut.

Facem apel din nou la preoții și învățătorii noștrii. Scim că sunt rari mai cu seamă preoții și învățătorii vechi, cari știu ceti scrisoarea din veacul trecut.

Una o putem cere dela ei. Să ne trimită aici cărțile și documentele, cari ei nu le pot descifra și noi le vom fi mulțumitori, ear istoria bisericască va ști apreția la timpul seu ostenelele fie-căruia după valoarea lor.

### Revista politică.

Ca eveniment de mai mare importanță pentru lumea politică e discursul premierului italian al dlui Crispi, rostit la deschiderea camerei italiene. Discursul conține multe deslușiri, ce se comentează în diferite forme.

Pe când foile germane una ca alta nimic nu au de combătut, ci din contra totul de aprobat, pe atunci cele din Paris se pronunță asupra lui cu oare care rezervă. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ dice: că declarațiunile ministrului Crispi trebuie să le aprețieze toți cei fără preocupățiune, și să le recunoască totdeodată de o garanță sigură pentru durabilitatea conjecturei politice, ce s'a îndeplinit pentru

Promoroaca dimineții învêlue încă țermurii Dimboviței, și deja domnesce pe întinsul teritoriu, cea mai vie mișcare. Têrgul se ține în toată ziua, toată ziua se procură aci pentru bani sunători alimentele, și alte lucruri de trebuință ale gospodăriei. Întrând în teritoriul de operație al bucătăreselor, servitoarelor și al unor însurăței practice, din partea de cătră orașul interior, — dăm mai întâiu de un loc în patru unghiuri, incungiuurat de case și o biserică. Una dintre laturile lui se caracterizează printr'un șir de bolți, unde se vînd ghetete și cisme de toate mărimile imaginabile și în prețuri diferite, pe latura opusă a locului scena e cu mult mai variată. Năfrâmi boeme de lână pistriță, cămeși naționale, pânzături și Dșeu mai scie câte alte toate paradează în vr'o 10 localități; traversarea liniei pe aci pare a fi primejdioasă și străinul o face numai odată, căci înaintea fiescecărei bolți stau postați doi ori trei jidani, cari își dau silința cuvenită de a se duce pe străin cu declamațiunile lor vrăjitoare roșite nemțesce ori romănesce. Pe însași piața aflăm jur împregiur șatre de lemn; într'una din ele sunt ghetete, calapoduri și armii întregi de opinci, cari răspândesc un miros respingător; într'alta se vînd căciuli albe, negre și brune; mai la deal poți cumpara site, mături, butoaie și vase de lemn. Ear în mijlocul pieții residează neguțatori de găini și porumbi și în dosul unor mese primitive, membre în

susținerea păcii; pe când foile parisiane dic: că dacă Italia dorește manținerea păcii, atunci ar trebui să caute alianță cu Franța și nu cu Germania, care singură turbură de present pacea europeană.

Un alt discurs înregistrat și comentat de jurnale e discursul prințului Ferdinand al Bulgariei, rostit la deschiderea sobraniei, deși din punct de vedere politic nimic nu conține de ceva însemnatate. Singurul punct mai important este, accentuarea cu multă satisfacțiune din partea prințului, că poporul bulgar se bucura de present de simpatiile sultanului și ale marilor puteri.

Mare senzațiune a provocat descoperirea atentatului proiectat asupra vieții prințului Ferdinand, și a ministrilor Stambulov și Natchovits. Atentatul a fost proiectat a se executa în ziua când se va deschide sobrania. Mai amenințat dintre cei trei este Stambulov, care a primit până acum mai multe epistole amenințătoare, anonime. Între aceste/e interesante una, publicată și în jurnalul „Svoboda,” datată din Meran, și subsemnată „un prinț rusesc.” Aceasta sună: „Trădătoriule! Quousque tandem? Nu se va afla nimeni, care se tragă un glonț în capul unui asemenea ticălos, care abuzează de atâta timp de marimozitatea Rusiei? Sper că în curînd capul d-tale va ajunge pe tîpsia, precum de o mie de ori ai meritat-o, ca astfel să se răsune în modul cel mai crâncen marea trădare a sfintei cause slave, ce ai săvârșit-o.”

Afacerea Caffarel, care a produs atâta indignățiune în tot poporul francez, probabil că va fi și mai tristă în urmările ei. Cererea bonapartistului Cuneo d'Ornano ca să se denumească o comisiune pentru cercetarea acestei afaceri, a fost primită în senat cu 379 față de 155 voturi, în contra stăruințelor președintelui republicei de a nu se urgia cercetarea. În pozițiunea aceasta președintele, care se teme ca nu cumva în urma anchetei să fie descoperit și ginerele seu Wilson, care încă a fost suspiționat de complice al lui Caffarel, se vorbește prin cercurile parlamentare, că ar fi gata a-și da demisiunea. Aceasta criză presidențială, care însuffă serioase îngrijiri, probabil că va fi complicată încă prin o criză ministerială.

Convențiunea anglo-franceză asupra neutralizării canalului Suez va obține aprobarea tuturor puterilor după cum scrie „Neue Fr. Presse.” Rusia va fi între cele dintăiu, după care va urma Italia. Încât privește pe Germania despre care se credea, că mai cu greu își va da acordul seu, judecând după vederile exprimate în „Norddeutsche Alg. Zeitung,” care privește în această convențiune o nouă

vrêstă ale secului frumos, stând între cămeși naționale, ciorapi, pânclici și pânzături. Durere, cum-părători sunt puțini, și locul cam părăsit,

De tot altfelu se petrece lucrul în ulicioarele vecine. Aceste conduc la piața cea mare de pe malul Dimboviței și seamănă cu un târg de țeară în permanență. Aici ne învâlmuesce ne'ncetat un popor numeros privind la minunățiile negustorilor o-vrei și trecînd cu auzul peste tipetele lor sfășietoare.

Luminări întunecoase și subțirele de ceară, săpun, pungulițe, mărâmi de culori vii încât își ustură ochii, perii, jucării, cuțițe, icoane miraculoase de sfinți au să atragă aci mulțimea; într'aceea urlă câte un slovac pentru de a-și pute vinde mărfurile sale de sirmă și mai încolo se mișcă tăcut și încet, ca spiritul tatălui lui Hamlet un covrigariu. La capătul uliții șed femeile cu flori, pe cari de loc nu le am pute asemăna cu flori, dar cari cel puțin vînd cununi și buchete modeste. Înaintea lor se estind stelage acoperite cu pânză, sub cari își pot procura drăguțele de bucăterese cu prețuri ieftine patlagele roșii, ardei verde, castraveți amăgitori și fasole, legături mari de ceapă și crumpene adunate cu îngrijire peste olaltă. Este într'adevăr un mare plăcere a umbla printre șirurile aceste și a se înveseli la vederea acestor produse minunate și frumoase ale solului, cari ne dau un argument atât de fidel despre fertilitatea binecuvîntată a țerei. Lângă

garanță pentru menținerea păcii în Europa, nu mai e nici o îndoială. Austro Ungaria fără îndoială, că va urma Germania și Italiei, aliatelor ei. Ar mai rămâne așa dară Turcia, care își va lua timp să se mai cugete.

## Afacerea scoalei civile de fete a Asociației.

Am aflat și noi la timpul seu, precum au aflat toți Sibiinii, despre regretabila grevă a fostului director interimar și a foastei directoare dela scoala de fete a Asociației, dar în interesul acestui institut atât de necesar la români, și în interesul însuși dlui fost director și dsoarei directoare, cari cu atata ușurință și-au pus în joc frumoasa reputațiune ce și-o câștigase la români prin acest institut, — ni-am impus tăcere, și numai după ce am vădit că „Tribuna“ face chiar contrariul și în cazul acesta, care pentru necsurile ce le are cu persoanele interesate, chiar dânsa era chemată să-l prezente mai domol, îl exploatează pentru de a compromite scoala și comitetul Asociației prin răspândirea de sciri senzaționale neadeverate — ne-am rezolvat a da unele deslușiri obiective, ceea ce am și făcut la timpul seu în diarul nostru.

Astăzi însă după ce „Tribuna“ de o lună de zile a tot alarmat și iritat publicul cu „Crisa scoalei de fete“ cum o numește ea, — credem că avem datorință a intrerupe și noi tăcerea, și a nu lăsa ca publicul se fie dus în eroare.

Deci începem cu reproducerea din Nrii 228 și 229 ai „Gazetei Transilvaniei“ a unei corespondențe din Sibiiu, carea într'un mod foarte obiectiv espune lucrul dela început până în capăt.

Corespondența este următoarea:

Sibiiu, 23 Octobru, n. 1887.

În Nrul 222 al prețutului diar ce redacți veniți și D-voastră a vă da verdictul asupra strămutărilor ce s'au întâmplat la scoala de fete a Asociației transilvane.

Ved că nici D-voastră nu vați putut deplin informa despre adevărata stare a lucrului din comunicările tendințioase cu cari și-a alarmat „Tribuna“ pe cetitorii sei. Deci, considerând că comitetul Asociației nu cred să se dimită la polemii diaristice cu „Tribuna“, mai ales după ținuta ei neromânească observată în această cauză, ci și va rezerva justificarea pentru unul for competent — pentru adunarea generală a Asociației, — se-mi dați voie să vă dau eu informațiuni esacte, esacte încât privesc taptele, dar la toate datele nu mă pot provoca, pentru că deși sunt membru al comitetului, membru care am participat la aducerea concluziunilor din cestiune, mie nu-mi stau la dispoziția, toate documentele din archiva comitetului precum ved că li-au stat celor ce s'au produs prin „Tribuna“, cari deși n'au participat la ședințe, nu numai comunică documente de ale comitetului, dar sciu și chiar cine a făcut cutare și cutare propunere în ședințele comitetului.

Vorbiți și d-voastră despre conflictul ivit între „personalul didactic“ și direcțiunea scoalei, și între comitetul asociației. Aceasta nu este esact, căci conflictul, dacă se poate numi astfel, a esistat numai între directorul interimar onorar de studii dl Dr. D. P. Barcian și directoara internatului d-soara baronesă Elena Popp de o parte și între comitet de altă parte.

Nici dl Dr. Barcian însă nici d-soara baronesă Popp n'a propus nici un studiu în scoala asociației, ci ei au condus numai, unul scoala, cealaltă internatul, — ear adevărul corp didactic au fost „profesorii și profesoara“ de toți 4 inși, cari n'au participat la grevă. Nu are loc deci

întrebarea ce vi o puneți „că cine poartă vina, că scoala a fost espusă de a fi „deodată părăsită de personalul ei didactic și dirigent? căci numai „personalul dirigent“ a părăsit-o, și ca fie-care român nepreocupat să-și poată face judecată chiară „cine poartă vina“ pentru aceasta, îmi iau voie a espune lucrul așa cum s'a petrecut.

Anul scolar trecut a fost primul an al acestei scoale. A fost un an de probă în care, după natura lucrului, fără de a se fi putut norma toate în detalii, s'au pus la cale toate după cum s'a putut, și după împregiurările noastre s'a făcut un bun început.

Pracșă, încât privesc scoalele civile, noi n'am avut, căci până aci scoale civile românești n'au esistat nici de băeți nici de fete, am fost avisați deci numai la noi, ca apoi din experiența ce o vom face, să ne perfecționăm scoala, ca să devină cu timpul o scoală de model, precum trebuie să fie o scoală a tuturor românilor.

După lege, profesorii scoalelor civile trebuie să fie anume cualificați pentru acestea, ear esamenul de cualificațiune au să-l facă la o comisiune instituită anume spre acest scop în Budapesta pentru întreg teritoriul Ungariei.

Comitetul a publicat concurs pentru posturile de profesori și de doauă profesoare, dintre cari unul avea să fie și director de studii, ear una și directoara internatului, ceea ce este în consonanță și cu statutul de organizare al scoalei aprobat prin guvern.

Concurenți cu esamenul recerut pentru scoalele civile nu s'au arătat, pentru că în trecut, din lipsa acestor scoale nici un român n'a reflectat la asemenea esamene, din aceia însă, cari după lege sunt cualificați de a putea pune esamenul special, a ales comitetul 3 profesori, toți cu studii academice și o profesoară, ear ca să poată avea de directoară a internatului, care în prima liniă are de a conduce educațiunea copiilor din internat, pe d-soara baronesă Elena Popp, a ales-o pe dânsa de directoară, absolvându-o de îndatorirea statutară de a și propune în scoală.

Fiindcă toți profesorii erau începători, comitetul cu abateri dela statut n'a denumit de director nici pe unul dintr'ênși, ci în mod interimar a concredut cu afacerile directorului pe secretarul seu al II, pe dl profesor seminarial Dr. Daniil P. Barcian, denumindul totodată și de delegat.

Cu acest personal s'a instalat scoala, care până când profesorii vor depune esamenul special de cualificațiune, din partea ministerului de culte se consideră numai de scoală privată.

După statutul de organizare, comitetul își esercează dreptul seu de supraveghiere prin un delegat al seu. De sine se înțelege că între împregiurări normale delegatul, care are de a supraveghia totul, prin urmare și pe directorul, nu poate fi totodată și director.

Domnul Dr. Barcian la toată întâmplarea a adus un sacrificiu, că a primit fără nici o remunerațiune materială sarcina de director fiind dlui și fără de aceasta ocupat cu oficiile sale de profesor la seminarul Andreian și de secretar al doilea al asociației, și în decursul anului a cerut ca comitetul să-l absolve sau de directorat, sau de ambele, ear comitetul l'a absolvat de secretariat, fiind aci mai ușor de înlocuit.

Voidn comitetul a regula toate afacerile interne ale scoalei și ale internatului, a esmis din sîmul seu o comisiune pentru elaborarea unui proiect de regulament intern. Elaboratul acestei comisiuni l'a transpus la direcțiunea scolară, ca să-și dea opiniunea asupra lui. Direcțiunea dimpreună cu corpul profesoral a prelucrat acel elaborat și în formă de proiect l'a subșternut la comitet pentru pertractare și staverire. În acel proiect erau normate afacerile — drepturile și datorințele — tuturor persoanelor, cari sunt și

cari funcționează în scoală și în internat. Afară de aceea mai era proiectată și instituirea unui post nou de administrator. (Va urma.)

## Corespondențe particulare ale „Telegrafului Român.“

### Adunarea generală a despărțământului III al Asociației transilvane.

Sibiiu, în 19 Octobru.

Toate adunările generale ale despărțământului Sibiiu la câte am participat eu, a succes din toate punctele de vedere escellent, așa încât să ridicat la un fel de renume aceste adunări. Dováda eclatantă în aceasta privință numărul însemnat ce a obicinuit a lua parte la aceste adunări din intilgința de aici, precum și numărul public din toate clasele din împregiurul locului destinat spre acest scop. Și adunarea din est an cu nimic n'a rămas îndărăptul celorlalte.

Ca vre-o 18 persoane dintre cele mai distinse din Sibiiu, în frunte cu zelesul și vrednicul vicepreședinte al Asociației, dl cons. aul în pens. Iacob Bologa, Duminecă cam pe la 7 oare dimineața cu un entusiasm deosebit a plecat spre Sécădate, ca și când ar fi avut un fel de presimțiu despre escellentă reușită a adunării generale din acest an. Și în acest presimțiu nici că s'a înșelat. Spre onoarea celor ce se află în fruntea poporului din Sécădate se fie constatat, că un arangiament mai bun, o însuflețire mai mare în popor nici că se putea, și fără de a intenționa, ca se atribuim laude nemeritate sau că se alterăm meritele celorlalți domni cari s'a aflat între arangiatori, credem că nu greșim, dacă în locul prim l'punem pe zelesul paroch gr. or Constantin Prie.

Un banderiu de vre-o 50 juni îmbrăcați serbătorește astepta în frunte cu prot. tractului Avrigului Ioan Cândea sosirea comitetului despărț. în Brad. Prot. I. Cândea în numele poporului și preoțimii din tractul seu, care cu mare dor astepta sosirea acestei zile memorabile, în cuvinte călduroase a bineventat sosirea comitetului, la care bineventare dl director al despărțământului Dr. Ilarion Pușcariu, i a răspuns în cuvinte călduroase, mulțemind poporul pentru aceasta frumoasă primire și arătând, că scopul Asociației este a procura prin adunările sale de felul celei de aci, adevărată bucurie, ce a succes totdeuna până acum și are cele mai bune speranțe, că va succede și de aci înainte.

După aceasta bineventează pe comitet și pe dl director al despărțământului primariul comunei Sécădate, dând espreșiune bucuriei poporului pentru țineri adunări generale a despărțământului în Sécădate. Dl director al despărțământului ear mulțemesce în cuvinte călduroase poporul pentru primirea frumoasă, de care s'a împertășit comitetul despărțământului și-l incredințează, că Asociațiunea transilvană are în vedere singur numai fericirea acestui popor bun, ce se poate ajunge prin lumină și prin învătătură.

Mărețul Olt, părea că stă uimit în loc, ca să privească privelisceea minunată și ne mai vădită de el, ce se arăta acum pe drumul către Sécădate. Voinicii călăreți, încungiuirând trăsura directorului și ale celorlalți membrii ai comitetului călăreau falnic și mândrii, conscii de însemnătatea actului. Un aspect minunat oferit privitorului marginea Oltului în ace-

șirul stelagelor se ridică hala de carne, un edificiu grandios, la care nu s'au cruțat ferestile mari. O privire în lăuntru ne arată, că ce-i drept încă nici aci nu se cunoaște arta de a presenta carnea în bucăți gustoase, dar totuși nu se poate nega, că ea este totuși cu mult mai de gust ca în orașele din provincie. Mai demult se înțelege s'ar fi putut mai anevoie face astfel de aprețări, căci pe atunci se beleau boii și alte jertfe de măcelărit imediat în dosul halei, presupunând mugetele și sângele lor niște nervi foarte tari din partea privitorului. Aci nu mai poate fi vorba de asta, dar zgomotul asurzitor al cumpărătorilor și vândătorilor s'a păstrat până în ziua de aci. Și el este atât de mare, încât omului îi vine într'adevăr se creadă, că se află la bursa din Viena, Berlin și Hamburg, ori în privința sbierăturilor într'o casă de alienați, unde se iau o mie de furibunși la pâruală, amenințându se reciproc cu ucidere.

Neasemănat mai grațios și mai pacinic ni se presintă o clădire cu mult mai mică, în care ni se arată delicatele produse ale țerei una lângă alta Fiesce care local îi servesc câte unui neguțatoriu de poame, care și-a aședat marfa în mod amfiteatral în câte 10—12 șire; poamele cele mai delicate și zarzavaturile cele mai alese îi lucesc omului în față. La capătul celalalt al halei mari de carne se estinde imperiul acelor fii ai prafului, cari doresc se feri-

cească pe de aproapele lor cu cărbuni de lemn, varză morcovi, grămeți uriașe de ardei și ceapă, cu diferite semințe, făină de porumb, galițe, pesci și păstramă. Acest din urmă articiu de negoț e ceva specific oriental. El constă din niște bucăți subțiri negre, ca de piele, cari la o privire și mirosare mai de aproape se dovedesc a fi carne de oaie prăsarată cu sare și musce turtite, uscată de soare. Oamenilor s'eraci le servesc felii acesta de carne drept hrană plăcută.

Partea mai din dos a pieții e mai puțin afaibilă, face impresia, ca și când ai trebui se lași în vreme de ploaie una ori alta din cisme. De altfel în tumultul pieții nu lipsesc nici humorul. Două dame nobile îl cultivează; una șede tăcută și înșepnită pe o peatră ca fata lui Lot. Cu amândouă mâinile ține ridicată o mătură; cealaltă șede în dosul unor plete de păr, amăgitoriu resfirate. Se pare că doarme; astfel de articii nu permit nicări a fi acățate de clopotul cel mare. Aproape de ele s'a etablat un librariu volant, el fericesce poporul cu cărți de rugăciuni, călindare și alte minunității.

Pe țermul de dincolo al Dimboviței întelnim cel mai imosant monument în România. Biserica Doamna Balașa este o operă, pe care cu tot dreptul n'o pot s'o preamărească în deajuns scriitorii români. Biserica aparține fundațiilor de caritate ale familiei Brancovean și este situată în mij-

locul celor mai dragălaşe grădini lângă spitalul brâncovenesc și asilul cu același nume. De tot captivatoriu ne atinge îndată la intrare un covor de flori pistrițe, cari ne presintă în format și colori emblemele țării în dimensiuni gigantice. Biserica este zidită în stilul cel mai curat bizantin și inveselesce privirea cu cele patru turnulețe prin puritatea liniilor sale. Cea mai mare dintre cele patru fațade e ornată cu un portal de onorare, ținut în stil mauric și caracterizat cu patru colonne de peatră sură din Câmpina. De asupra ușii se află icoanele alor două hramuri: înălțarea Domnului și botezul Domnului; ușa cea mare aurită ne presintă icoanele apostolului Petru și Pavel.

În lăuntru bisericii se unesc cea mai înaltă armonie a formelor arhitectonice cu cel mai mare luc al arangiamentului și cele mai prețioase picturi de plafon, pentru de a transpune pe străin în cea mai amuțită încântare. Picturile de sticlă confectionate la München represintă pe apostoli și pe membrii familiei princiare a Brâncovenestilor, corul, tronurile părechii regale și a metropolitului sunt făcute din lemn de stejariu, acoperite cu catifea roșie și asemenea iconostasului și obiectelor religioase bogat aurite. Naia bisericii are forma unei cruci grecesci, reamintind catedrala dela Curtea de Argeș. Într'un unghiu la dreapta se poate vedé un mausoleu frumos ciselat din marmori de Carrara

ste momente: călăreți îmbrăcați și împodobiți sərbătorește și în fruntea lor 3 inși cu 3 steaguri multicolore, frumoase: își crescea inima de bucurie vedând aceasta însuflețire a poporului față de membrii Asociațiunii, ce se nisuesc a lumina pe acest bun și blând popor.

Astfel am mers până în Săcădate. Aci o nouă surprindere. Cum am intrat în comună am trecut pe sub un fel de arc triumfal compus din podobebele ce le oferă natura în acest anotimp, provăcut cu inscripția: *Salve! Mergând mai departe am trecut pe sub alt arc cu inscripția: Bine sunteți primiți!* Eară înaintea scoalei era adunat întreg poporul din Săcădate, așteptând sosirea sibienilor. În fruntea poporului era bravul preot greco-oriental Constantin Prie, care a bineventat comitetul în numele poporului prin o cuvântare aleasă și foarte potrivită cu acest moment solemn. În vorbirea sa părintele Prie accentuă greutățile între cari s'a înființat Asociațiunea transilvană și meritele bărbaților, cari sau luptat pentru înființarea ei și mai ales ale marelui arhieru Andreiu baron de Șaguna, care s'a întrepus cu toată autoritatea sa și s'a luptat pentru înființarea Asociațiunii. Urări nesfârșite de „Se trăească“ au urmat acestei cuvântări.

Dl director al despărțământului Dr. Ilarion Pușcariu, mulțemesce și aci poporului în cuvinte alese pentru aceasta festivă primire, care de o parte dă încurajare comitetului despărțământului pentru lucrare mai departe, ear de altă parte dovedesce într'un mod eclatant interesul poporului față de această instituțiune menită a înainta cultura și prin aceasta bunăstarea și fericirea lui.

După acestea întreg poporul mic și mare, bărbați și femei, s'au dus în biserica gr. or., care deși destul de mare altfel, părea că nu e în stare a primi în sinul seu atâta lume adunată acolo. Și nu e mirare că poporul a participat într'un număr așa considerabil, dacă vom sci, că preoții și învățătorii, acești campioni nemijlociți ai culturai poporului, se aflau la locul lor, adevă în fruntea turmei cuvântătoare incredințată păstoririi lor.

Aici dl director al despărțământului a deschis adunarea generală prin o cuvântare potrivită, în care arată poporului scopul și modul măreț al Asociațiunii și cum aceasta lucră spre realizarea aceluia scop. Urmează apoi cetirea raportului despre activitatea comitetului despărțământului în acest an, cetit prin secretariul Mateiu Voileanu, ce s'a luat spre sciință. După cetirea raportului s'a cetit consemnarea membrilor asociațiunii din acest despărțământ, din care se vede, că în acest despărțământ asociațiunea are 9 membrii fondatori, 20 membri pe viață și 56 membrii ordinari.

După aceasta dl director a predat diplomele membrilor înscriși la adunarea despărțământului din anul trecut în Sebeșul inferior, și apoi se alege o comisiune pentru înscrierea membrilor noi în care comisiune se alege: dl D. Cuteanu, protopresbiter gr. cat. din Săcădate, Constantin Prie, preot gr. or. din loc și Dr. N. Olariu, avocat în Sibiiu.

În timpul cât a durat înscrierile de membrii noi și încasările de ajutoare s'a cetit 3 disertațiuni și adevă:

1. Dl Emilian Popescu, cancelist consistorial în Sibiiu a disertat despre folosul meseriilor;

2. Dl Ioan Georgescu, inv. la scoala grăn. din Scorei a disertat despre modul lucrării pământului și folosirea puterii productive a aceluia. În fine

conținând rămășițele pămâtesci ale pioasei fundatoare, ale princesii Brancoveanu. Sculptura este a lui Georgescu și are o idee înălțătoare alegorică de basă. O femeie, caritatea plânge deasupra unui sicriu, peste care un ânger volitant ține o tăbliță frumoșică, ornată cu numele Brâncoveanu gravat cu litere de aur. Icoanele și lucrurile de artă sunt în multe casuri lucrate după măestri renumiți. Luarea de pe cruce pe plafont, lucrată de ornatorul bisericii votive din Viena, este după Rubens, cina cea de taină după Leonardo da Vinci, maica Domnului este după Murillo creată.

Un pult, ciselat din aramă, poartă icoana hrămului dîlii, lângă el stă o lespedă de marmoră pentru prescuri și colive. Afară de sfesnicile mari impunătoare sunt multe candelice mici de argint pe dinaintea icoanelor sfinte, totalitatea lor atinge seara în mod covârșitoriu. Interiorul sacristiei conține broderii vechi, precum și îmbrăcăminte liturgice, ale căror aur, argiu și mase de brocat, reprezintă o bogăție străznică. Mai admirabil rămâne se înțelege iconostasul; încărcat cu aur și prețioase, ne prezintă o privelisce ca în povești.

(Va urma.)

3. Părintele prot. D. Cuteanu, a cetit o cuvântare ocațională despre scopul Asociațiunii arătând, că unul dintre factorii principali ai cultivării poporului e scoala, și învățătorii cari au de a forma pe om; apoi salută pe dir. desp. și pe inteligența română, care n'a pregetat a veni din depărtare pentru realizarea și pe aceasta cale al scopului măreț al asociațiunii.

După aceasta raportează comisia de înscriere despre membrii înscriși ca membrii ajutători, ordinari, și pe viață. Între cești din urmă cu plăcere trebuie se amintesc pe ambii prești români locali, dnii D. Cuteanu și Constantin Prie.\*)

Pe baza acestui raport se statorcesc bugetul anului viitor.

În privința locului, unde se se țină adunarea generală viitoare a acestui despărțământ se ivesc deosebite păreri; presidiul propune Veștemul, Dr. N. Olariu însă e de părere să se mute locul adunării generale și în părțile vestice ale Sibiiului unde nu s'a ținut de mult timp această adunare și anume în Vale. O propunere, care cuprindea în sine pe amândouă cele amintite și care s'a și primit, a făcut dl P. Cosma și adevă: Locul adunării generale viitoare nu se decide acum, ci se lasă în buna chibzuială a comitetului, care și va lua informațiunile de lipsă în privința aceasta.

În fine dl consilieriu alic în pensiu, vicepreședintele asociațiunii a ținut despre scopul Asociațiunii o cuvântare foarte bine predată și acomodată publicului la care era adresată, ce a fost ascultată cu cel mai viu interes și urmată de multe urări „de se trăiască“

Dl director al desp., ca președintele adunării constatând, că această adunare a decurs în cea mai bună ordine — ceea ce dovedesce spiritul de ordine al poporului român, — mulțemind tuturor participanților și disertanților, de asemenea și celor de alt neam și confesiune, și în specie dlui preot ev. lut. din loc Iakab Iános, care a binevoit a participa la această adunare și a contribui spre scopurile asociațiunii, — declară adunarea generală din acest an de încheiată.

După încheierea adunării toți oaspeții au fost invitați la o masă comună aranjată în edificiul scolar. Aci la intrarea în sală era inscripția: *„Bine ați venit;“* în sală pe părătele din fund era inscripția: *„Spune române ce ai fost, ce esci și ce vrei să fii?“*; eară pe părătele din fruntea salei era ca un fel de răspuns la întrebarea aceasta: *„Viitorul națiunii române e cultura.“*

Afară de oaspeții veniți, — preoții, învățătorii și poporul din comunele învecinate au mai luat parte la masa comună și frunțașii comunei Săcădate.

Însuflețirea poporului nu se poate descrie. Era frapat și încântat de bucurie, vedând în mijlocul seu atâta inteligență.

Buna dispoziție crescea mereu sub influința suncului din via și a vestitei msici „Calicul“, care a concertat în tot decursul mesei.

Ca la toate ocașiunile de felul acesta așa și acum nu puteau lipsi toastele. Primul toast l'a ridicat dl director al despărțământului Dr. Pușcariu, pentru conducătorii bisericesci și politici — preoți, primar și notar — din Săcădate. Domnul preot luteran Iakab Iános, a toastat pentru neobositul director al despărțământului; preotul gr. or., C. Prie pentru v.-presidiul Asociațiunii Il. Sa dl Iacob Bologa; dl Florian, preot gr. cat. din Racovița, pentru „purtătorii flămurei culturai române din Sibiiu“ (membrii comitetului); Ilust. Sa dl Iacob Bologa, ca răspuns la urările părintelui Prie dice: „dacă nu voi vedé, că toți românii lucră în unire umăr la umăr pentru binele neamului nostru, apoi nu mai vreau să trăesc,“ ridică pocălul seu în sănătatea românilor, cari în unire și armonie lucră pentru mărirea neamului lor și spre întărirea celor duse cu cuvântul acompaniat de toți cari se aflau la masă a cântat antifonul: „Eată acum ce e bun sau ce e frumos etc.“ Dl prof. sem. I. Popescu toastează pentru conducătorii ce stau în nemijlocită atingere cu poporul și cari prin lucrarea lor ajută și încuragiază pe cei din centru, apoi pentru popor, care înaintează cu pași lini, dar sigur. I. Băcilă, director în Avrig, a toastat pentru popor; dl Parteniu Cosma într'o formă de răspuns la toastul dlui I. Băcilă dice: că asociațiunea a căutat și caută a influința asupra poporului prin crescerea de preotese și învățătoare (bravo!!!) pentru aceea își ridică toastul pentru statul învățătoare; dl At. Cimponeriu și a ridicat pocălul pentru femeile române.

Mai amintesc pe scurt și următoarele toaste: T. Dreglici, adjunct notarial în Săcădate pentru oaspeții veniți la adunare; părintele prot. D. Cuteanu pentru dnii Dr. Il. Pușcariu, I. Bologa, I. Popescu, P.

\*) Lista contribuitorilor se va publica în Nr. viitor. Red.

Cosma și Dr. Moga cu un cuvânt pentru toți cei de față; dl I. Georgescu învățător în Scorei pentru inteligența română; și dl I. Popa redactorul „Calicului“ cu humorul seu cunoscut pentru copii sei (musicianții) aduși dela margini; etc. etc.

Cam pe la 4 oare va fi fost când dl director al despărțământului mulțemind pentru primirea frumoasă asigură pe săcădate, că duce cele mai frumoase suveniri dela ei, îi roagă să păstreze și dênșii în plăcută aducere aminte această și memorabilă.

Dupăce oaspeții au eșit din sala scoalei, unde a fost prânzul, s'au scoborit cu toții în curtea scoalei unde se incinse o horă. După aceea asistară la jocul tinerilor din sat, care a durat până târziu.

Astfel a decurs adunarea generală din est an a despărțământului III (Sibiiu) al Asociațiunii transilvane. Dorul, cu care a așteptat poporul această adunare și interesul ce l'a arătat față de ea; primirea grandioasă a comitetului desp. și participarea în număr așa mare la adunare precum și în suflețirea poporului pentru lucrările Asociațiunii, sunt o dovadă puternică despre iubirea de cultură și învățătură a poporului nostru.

## Varietăți.

\* F. Z. M. baron Schönfeld, după cum se anunță din Viena nu mai suferă de reumatism și în 28 Octobree n. a părăsit spitalul oficerilor.

\* (Scoala română de fete din Sibiiu.) Cetim în „Familia“: După cât aflăm prin o binevoitoare indiscrețiune, următoarea epistolă a fost adresată de cătră dna Constanța de Dunca-Schiau din Budapesta noiei directoare a scoalei de fete din Sibiiu, d-șoarei Petrașcu. Pe lângă aceasta ni se scrie, că d-na Constanța de Dunca-Schiau, care cunoaște de mult timp pe fiica bravului militar român, căpitanul Petrașcu s'ar fi esprimit, că în împregiurările actuale, comitetul Asociațiunii nu puté face o alegere mai bună. Aușind aceste dela o persoană atât de competentă în materie, ne bucurăm de a sci numitul institut de crescere în mâni capabile d'a-i asigura prosperarea ce-i dorim atât de adenc. Avis părinților cari au copile de crescut! Eată scrisoarea despre care vorbirăm: Domnișoarei Petrașcu directoare la Școala de fete din Sibiiu. Domnișoară! Cu plăcere aflu numirea Domniei tale ca directoare la școala de fete din Sibiiu. Eu, care îți cunosc și apretiez calitățile și știu că acele calități sunt acele trebuitoare unei pedagoge, sunt în interesul creșterii fetelor române, dēplin satisfăcută cu astă nimerită denumire. Nu mă îndoiesc, domnișoară, despre zelul ce vei pune în îndeplinirea noiei și grelei datorii care ai luat asupra-ți și sunt convinsă, că cu timpul toți vor fi încredințați, ca și mine, că ești la locul convenit. Dacă, în ori ce împregiurări îți pociu, domnișoară, fi utilă ca veche pedagogă, te rog a dispune de mine. Primesce, domnișoară etc. Constanța de Dunca-Schiau.

\* (Un fenomen al naturei.) În 28 Octobree n. seara la 8 și 10 minute s'a observat în Brașov un rar fenomen, care a pus în uimire pe toți căți l'a vedut. La lumina lunei adevă s'a observat un foarte frumos curbubeu, ale căru colorii erau foarte intense, așa că oferea o privelisce admirabilă.

Cine scie ce combinațiuni vor fi făcut țeranii nostrii români, cari au observat acel fenomen.

\* (Afacerea de la Opera Comică din Paris.) La 16 Novembre se vor începe înaintea tribunalului corecțional din Paris, desbaterile privitoare la catastrofa de la Oprera Comică.

Actul de acuzare e foarte lung și se compune din vre-o 120 pagini mari. El e foarte limpede și analizează punct de punct cauzele catastrofei și responsabilitatea ce încumbă administrațiunea Operei Comice.

Pasagele principale despre cari tratează actul de acuzare sunt: Cum s'a întâmplat catastrofa; origina incendiului; pompierii; săpătorul Ardrea; sergentul Cumine; îngrămădirea decorurilor; responsabilitatea directorului Garvahlo; perdelele; scara de fer, și ușa scării de siguranță.

\* (Rectificare.) În Nr. precedent în foiaș pe pagina a 3-a, alinia I-ă în loc de 1887 se se cetească 1787 și în loc de 1888 se se cetească 1788.

## Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, ppresb. Treiscaunelor.

Comuna politică Arpatac zace pe partea dreaptă a Oltului, în spre nord dela Brașov și în partea despre apus a comitatului Treiscaunelor. Ca comună mărginașă între „Secuime și țara Bârsei,“ ea se poate privi cu drept cuvânt cheia sau poarta Haromsecului, deoarece întreaga comunica-

fiune a acestui comitat cu gara Feldioara-Budapesta se face prin mijlocul ei. Deasemenea cei ce vin din România prin Braşov sau cu trenul din spre Budapesta până la gara Feldioarei şi vreau să cerceteze băile din Elöpatac, Malnaş, Tuşnad, trec prin această comună sau pe scurt fie şis: nu este altă comună în „Secuime sau ţara Bârsei,“ carea să fie pe fie-care şis cercetată de atâta străini ca şi comuna aceasta.

Ea este locuită în părţi egale de români şi maghiari. Numărul locuitorilor trece peste 1200 suflete. Românii se şin de confesiunea greco-orientală, maghiarii de cea reformată (calvină.) Maghiarii, — între cari se află şi vre-o câţiva proprietari mari de pământuri, — folosindu-se de ocaziuni binevenite, favorisaşi şi de sistemele de guvernare din trecut, — şi-au înzestrat biserica lor încă înainte de 48 cu o avere foarte frumoasă constatatoare din pământuri şi păduri, menite parte ca porţiune canonică preoţească — cantorală, parte ca realităţi pentru înmulţirea venitelor bisericesci. Toate acestea au fost odinioară bunuri comunale, astăzi însă formează proprietate exclusivă a bisericii lor, fiind ele induse şi înscrise în cartea funduară pe numele bisericii lor.

Preotul reformat are o leafă anuală de 800 fl. în bani gata, ce i capătă directe dela stat, drept rebonificare pentru dijele avute atât dela credincioşii sei, cât şi dela românii din această comună; dela această dijmă nu era scutit nici chiar preotul român. Porţiunea canonică încă i aduce un venit anual de 400 fl. Pe când acesta este bineplătit preotul nostru trebuie să se mulţumească cu simbria ce o capătă dela popor.

Românii vre-o 140 de familii, despoiaşi de toate drepturile cetăţenesci au fost până la '48, — o parte din ei, — iobagi, cei mai mulţi însă au fost, — prin legea de rescumperare, — privişi ca şileri (napszámós,) tacsaliscii sau coloniscii cutărui sau cutărui proprietar de pământ (földes úr.)

Iobagii după anul 48 au rămas în posesiunea averilor, pentru cari au prestat robota, şilerii sau tacsaliscii însă nu. Acestia au trebuit să-şi rescumperă moşile cu bani grei dela D-nii proprietari; aceia, cari nu şi-au putut rescumpera moşioarele lor, au fost pur şi simplu alungaţi din ele; alţii earăşi purtând procese îndelungate foarte costisitoare, — decise în urma urmelor, — toate în detrimentul lor, — au fost acuma după 30 şi atâta ani aruncaţi afară cu viţel şi purcel şiliţi fiind astfel a-şi părăsi vatra părintească, şi pe neamuri, si a lua lumea în cap pribegind prin ţeri străine. Atari vre-o câteva casuri s'au întâmplat şi în anii din urmă 1885 şi 1886 şi se vor mai întâmpla, căci multe procese sunt încă pendinte, — nehotărîte.

Acestea am aflat de cuviinţă a le atinge, spre a se vedea starea materială şi relaţiunile sociale, în care trăiesc,

poporul român din Arpatac, precum şi diferenţa cea mare ce este între biserica reformată din loc, — bine dotată şi a noastră, — între venitele parohului şi cantorului nostru (8 cofe de cucuruz de familie.) Frumoasă paralelă, aceia bine plătiţi, aceştia ca vai de ei, poporul maghiar nu dă nici o păra chioară pentru usţinerea bisericii, parohului şi cantorului lor; pe când poporul român trebuie să contribuie din punga sa la acoperirea cheltuelilor bisericii, trebuie să plătească pe preot şi pe cantor. Cu toate acestea şicanări şi nedreptăţi, ce au avut să îndure românii din Arpatac în trecut, ei stau astăzi materialmente mai bine, decât conlocuitorii lor maghiari. Causele, — aşa cred, — că sunt uşor de aflat.

Românii aveau o bisericuţă, ce se află pe o colină situată în spre partea de meadă noapte a comunei.

Această bisericuţă cuprinde în sine abia 100 de persoane şi este zidită la anul 1788. Inscripţia, ce se află deasupra uşei — la intrare, — sună astfel: „Cu ajutorul lui Dşeu zidit sau această s. biserică din temelie de jupânul Mănea dând ajutoriu şi satul şi sau zugrăvit de Dnii Ioan David Morar, Teodor Braşovean şi pe afară de săteni, — întru vecinica pomeneire. În şilele preainălţatului împăratului nostru Iosif al II-lea şi archiereului nostru Gedeon Nikitici fiind paroch ereul Mateiu Popovicu; goşman Ioan Băta anul 1788.“

La această inscripţie, care este destul de chiară, numai trebuie nici un comentariu. Tot, ce ar mai putea fi de şis, ar fi, că precum acum 100 de ani se aflau între fii bisericii şi popoului nostru mulţi bărbaţi marinimoşi, cari şi jertfeau avere şi viaţă, întocmai se află şi acum mulţi de aceia, cari — însufleţiţi de o săntă idee, de a putea ajuta neamului seu, — şi sacrifică avere şi viaţă. Cu de acestia voiu avea şi eu fericea a me ocupa ceva mai la vale; până atunci însă fie-mi permis a continua firul istoric întrerupt.

Din micimea acelei bisericuţe se vede, că numărul loitorilor români din aceasta comună a fost cu mult mai mic ca acuma, carele trece peste 600 de suflete. Această bisericuţă este acuma aproape de a se dărîma din cauză, că pârtele stâng din spre coasta dealului a fost înblojit, acoperit cu pământ mai până la nălţimea ferestrelor. Pământul şinând umeşală a cauzat încetul cu încetul sfârşimarea şi măcinarea cărămizilor din acel pârte ameninşând astfel întreaga zidire cu dărîmare. Şi că până acuma n'a fost înucuiată această bisericuţă de cătră organele politice administrative, este nepăsarea sau indiferentismul acelora faţă de noi.

Şi pe când adeva românii din Arpatac se aflau bisericesc în modul desci is mai sus adevă cu o bisericuţă mică, — aproape de ruinat, — situată pe un deal afară de comună, — în câmp, — şi pecând nime altul poate, — şic poate, căci

până acuma n'am aflat pe al doilea, — nu se cugeta la repararea sau lărgirea aceleia, cu atât mai puţin la facerea din nou a unei alte biserici, — pe atunci însă o idee măreaţă, nobilă şi săntă se plămădia în mintea unui şiu eşit din şinul acestui popor, — ideea: de a renasce pe poporul român din Arpatac prin zidirea unei biserici nouă, mai spaţioasă, mai corespunşătoare recerînşelor timpului şi la un loc mai potrivit, dând prin aceasta se înşeleagă şitelor şi miilor de călători străini, ce trec prin această comună, — per eminenşiam maghiară, — că în această comună sunt şi români, ce şi şciu validă existinşta lor şi prin ridicarea de atari edificii măreşe, — impunătoare.

Această idee, — nutrită poate încă din frageda copilărie, — multă vreme nu s'a putut realiza, deoarece lipsia nobilului creştin mijloacele şi în cazul de faţă şi locul, ce s'ar fi potrivit pentru biserică. Şi poate, că această idee ar fi rămas încă multă vreme nerealisată, dacă întâmplarea nu aducea cu sine, ca un al doilea şiu, crescut tot din şinul acestui popor, să-şi permute locuinşta din această comună la Braşov şi astfel grădina, ce şi o cumpărase respectivul, ca să-şi zidească şieşi casă pe ea, să devină earăşi spre vênşare.

Grădina aceasta, — situată la locul cel mai frumos şi în centrul comunei, — formează un triunghi drept, ce eaşă cu ambele capete în drumul ţerei; o parte potrivită pentru biserică, cealaltă pentru o eventuală zidire a unei scoale confesionale sau pentru o casă parochială.

Proprietariul acestei grădini dl George Cioflec, şiu fostului învătător şi cantor bis. de aici Aron Cioflec, togmise deja grădina din cestiune cu şutul paroch, de pie memorie, al aceşei comune Alecsandru Cioflec cu preşul de 1300 fl. v. a. (Va urma.)

**Remediul meu casnic.** Szepes-Görgö (Ungaria). Stimatş Dle! Minunatele piluri de Helveşia ale d-voastre, de farmacistul R. Brandt's m'au scăpat total de bataia de inimă şi nêduş, pentru acea vin de a vê esprima mulşamita mea. Nu voiu întârşia nici când, de a recomanda bunul d-voastre mijloc de vindecare şi altora. Cu tot respectul me subscriu Adolf Egerman, birtaş. Pilurile farmacistului R. Brandt's costă o cutie 70 cr; se pot căpeta în farmacii, totuşi să se observe bine crucea albă pe pământul roşu cu iscălitura lui R. Brandt's.

Loterie
Sâmbătă în 29 Octombree 1887.
Timişoara: 55 61 46 67 26
Viena: 46 79 2 20 74

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuş, Teiuş-Arad-Budapesta, Copşa mică-Sibiu, Sibiu-Copşa mică, Cucerdea-Oşorheiu-Reghinul-săs., Reghinul-săs.-Oşorheiu-Cucerdea, Uniedoara-Simeria (Piski), Turda-Ghiriş. Includes departure times and train types.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.